

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălătat pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografică arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 27 Iuliu.

În zilele trecute primatul catolic al Ungariei a primit în audiență pe un colaborator dela diarul „Egyetértés”, și înaintea acestuia și-a spus vederile sale despre stadiul, în care a ajuns cestiunea cu confesiunea copiilor din părinți de deosebite confesiuni, a cărora relațiune o regulază articolul de lege 53 din 1868.

Modul de a comunica ideile pe calea acésta a devenit ađi de tot modern, și el face furóre în presa européna.

În asemenea audiențe și exprimă Bismarck vederile sale tuturor publicistilor de profesiune, și aceștia le pun pe hârtie și le dau lumii, care rămâne uimită de cele auzite.

În asemenea audiențe și espune vederile sale despre situațiunea din Sêrbia ex regele Milan, ministrul de fer din Bulgaria Stambuloff; pentru ce se nu o facă și primatul din Ungaria.

Correspondentul dela „Egyetértés” a publicat convorbirea cu primatul, descoperirile, făcute de acesta în cestiunea indicată deja, și aceste descoperiri au produs mare vijelie nu numai în presa dela noi, ci și în cea din Austria.

De ce adevă este vorba?

Articolul de lege 53 din anul 1868 regulază referințele între căsătoriile micste cu privire la copiii cari se nasc din aceste căsătorii. În sensul § 12 al acestui articol de lege, feciorii după nascere urmază confesiunea tatălui, ér fetele pe cea a mamei.

Contracte, reverse, sau alte dispozițiuni se declară fără valóre și în nici un cas nu pot avé putere de drept.

Enunțiat odată acest principiu, a urmat regularea lui în referințele de tóte zilele. Au obvenit casuri, că din asemenea căsătorie s'au născut prunci în comune, unde nu se află preot de confesiunea tatălui, sau de cea a mamei. Copii însă au trebuit botezați prin preotul, care se afla în comuna aceea. Pentru regularea acestei referințe, a venit ministrul pe calea ordinațiunei și a dispus în modul următoriu:

Preotul din o asemenea comună botéză pe pruncul nou născut, însă nu-l induce în matricula sa, ci aviséză pre preotul, la care confesiune pruncul aparține după lege; acesta apoi induce pe copil în matricula.

După multe și neplăcute frecări, vine actualul ministru de culte și, în luna lui Februarie a. c., prin o nouă ordinațiune regulază afacerea în modul următoriu:

Preotul botezătoriu induce copilul nou născut în matricula sa, dá însă despre acésta un act în ordine preotului, căruia după lege aparține nou-născutul. Acesta, pe basa acestui act, introduce pe copil în matricula sa, și valóre de drept are numai acésta matricula, asemenea și cartea de botez estradată din acésta matricula.

Contra acestei dispozițiuni ministeriale, preoțiunea romano-catolică a ridicat proteste, și episcopatul a dus afacerea înaintea papei, ca el să judece și să i normeze ținuta.

Și acuma venim érași la audiența diaristului la primatul. După descoperirile făcute de acest prelat în afacerea amintită, a sosit verdictul papei. În acest verdict părintele patriarh din Roma împărtașește vederile preoțiunei catolice din Ungaria, anume preoțiunea se nu se supună măsurilor luate de ministru pe basa legii.

Stăm deci în fața unui conflict declarat între stat și între biserica catolică, care e dedată a veni după suflète și pe calea acésta.

Điarele catolice au dat cu înverșunare năvală asupra ministrului, și cer cu întefire revisiunea acestui articol de lege întreg, care altcum norméză și trecerile dela o confesiune la alta.

Ținta lor este provocarea stărilor înainte de aducerea acestui articol de lege, unde biserica catolică parte își arógă față cu celelalte biserici din patrie drepturi, pre cari nu le are, parte provócă tocmai la sêrbătoriile cele mai festive, la cununii, tacaturi și reverse, în sensul cărora copiii cari vor urmá din căsătorie, se fie considerați de catolici.

Điarele politice sunt pentru susținerea articolului, sunt pentru susținerea ordinațiunei ministeriale mai ales acuma după ce prelații catolici au provocat verdictul papei, căci după ele nu e cu putință ca statul să cedeze față cu ingerința unei puteri străine.

Dintre diarele străine, diariul „Neue Freie Presse” din Viena încă este pentru revisiunea provocatului articol de lege și crede, că o regulare a cestiunei, după cum e în Austria, ar fi mai potrivită și pentru noi.

În Austria cestiunea o regulază legea dela 25 Maiu 1868 Nr. 49 al ministrului (R. G. B.). În acésta se dispune, că copiii din căsătorii micste aparțin confesiunei părinților, anume feciorii aparțin confesiunei tatălui, fetele confesiunei mamei. Prin contract ante s'au după cununie, părțile pot urma și o relațiune tocmai contrarie, că adevă feciorii se aparțină confesiunei mamei și fetele celei a tatălui, s'au pot urmá ca tóți copiii să aparțină confesiunei tată-

lui sau confesiunei mamei. Reverse date unui preot sau și unui privat cu privire la confesiunea copiilor nu au valóre de drept.

Dacă comparăm § 12. art. de lege LIII. 1868 cu legea din Austria 25 Maiu 1868 Nr. 49 R. G. B., aflăm deosebirea, că legea din Austria pune cestiunea în voința părinților, cari până la anul al șep-telea al etății copilului pot decide asupra cestiunei, că copilul la care confesiune aparține.

Cum se va deslegá afacerea, vom vedé. La tot casul noi avem deosebit interes se o urmárim în desvoltarea sa, având în vedere pacea și interesul bisericei nóstre.

Revista politică.

Opozițiunea ridicată de clerul catolic contra ordinațiunei ministrului Csáky devine tot mai îndâr-gită, și acésta resistență puternică se poteneză și prin faptul, că curia papală, la care s'a adresat clerul catolic și-ar fi dat verdictul și ar fi aprobat procederea clerului catolic.

În zilele trecute, un colaborator dela diariul magiar „Egyetértés” a avut, precum am amintit în articolul prim, o întrevorbire cu primatul Simor și acesta i-a descoperit, că curia papală s'a pronunțat contra circularei ministrului și crede că ii va succede se facă ca ministrul să-și retragá circulara prin care și-a creat o pozițiune atât de penibilă.

Scirile din Budapesta mai adaugă încă următoarele informațiuni: Precum se vorbește în cercurile politice, decisiunea sfântului scaun în afacerea estradării matriculelor botezaților se va publicá oficial numai în luna lui Octobree conferinței episcopesci. Episcopii vor avé cu acésta ocaziune se se pronunțe și se decidă ce atitudine se ia clerul în situațiunea creată prin circulara din luna lui Februarie. În care direcțiune se va mișcă acésta decisiune, până-acuma nu se scie încă nemica pozitiv. Cu tóte acestea se pôte susținé încă de pe acum, că o parte a episcopatului ține la ideea ca se se afe în speș-dient, prin care clerului se-i fie posibil, ca fără a altera cât de puțin punctul dogmatic, se ia act de ordinațiunea statului și de pacea confesională. Acésta va succede cu atât mai ușor, deóre-ce cestiunea regulării dreptului familiar aparține acelor agende codificátórice, cari ministrul de iusticie le a inaugurat ca program al administrațiunei judiciare.

Đin incidentul demisionării bar. Pino o „Revista Politică” din Suceava aduce un articol de fond nu prea măgulitoriu la adresa demisionatului președinte al țerei, cu tóte că bar. Pino a fost peste 40 ani în serviciul statului. În întreaga Bucovina retragerea

FOIȚA.

Aforisme, meditațiuni și cugetări filosofice

de ale împératului roman Marc Aurel după traducerea germánă a lui Dr. Albert Wittstock, în românește de Jeronim G. Barițiu.

(Urmare.)

Tu nu poți se-ți câștigi admirațiune prin agerimea spiritului teu. Ei bine! Sunt însă altele multe, despre cari nu poți dice, că nu esti capabil de ele. Pune deci în evidență, ceea ce se află cu totul în puterea ta: fi sincer, onest, laborios, nu iubitoriu de petreceri, mulțămít cu sórtea ta, îndestulít cu puține, binevoitoriu, leal, simplu, serios și generos. Nu o simți óre din câte laturi te ai fi putut arétá deja, fără ca se fi silit a te scusa cu o neputința afecșă? Și totuși tu rămâi de bună voie înapoia acestei perfecțiuni. Sau că esti silit prin o dispozițiune firéscă viciósă a mormái, a-ți arétá lenea, a linguși, a acusá corpulețul teu, a cedá capricielor lui, a te îngánfá și a încercá din cauza acésta atáta nelinisce suflétéscă? Nu, în numele deilor; nu este așa! Din contrá de mult te ai fi putut eliberá de aceste greșeli. Cel puțin dacá într'adevăr a trebuit se recunosci, că esti cam târđiu și greoiu la înțeles

ai fi putut micșorá acest defect prin esercițiu, nu însă al desconsiderá, sau a persistá în neactivitatea ta.

Rugáciunea atenienilor era: „Dá în curénd plóie, iubite Zeus, dá plóie câmpurilor și liveđilor atenienilor!” Sau se nu se róge cine-va de loc, sau în chipul acesta, simplu și glorios.

Rațiunea și arta de a trăi rațional, sunt puteri, care sunt suficiente pentru sine și efectele lor. Ele pornesc dela propriul lor principiu și aspirá în linie dréptá, spre ținta ce le stá înainte. De aceea și faptele lor coréspunđetóre le numim drepte, pentru-cá ele ne arată calea dréptá.

A pretinde lucruri imposibile este nebunie, imposibil însă este ca cei depravați să lucre altcum decât în mod depravat.

Stiméză ceea ce este în lume mai perfect; acésta însă este ființa, care posedé tóte la dispozițiunea sa și conduce tóte. Asemenea stiméză însă și ceea ce este mai bun în tine, fiind-cá aceea este inrudit cu acela. Este aceea în tine care dispune de celelalte și viața ta este guvernată de acela.

Cineva se pórtá réu, acésta e tréba lui! El are intențiunile sale particulare, modul seu particular

de a lucrá. Eu am însă acuma aceea ce mi se cuvine se am după voința universală, și fac ceea ce trebuie se fac după voința naturii mele.

Contempléză natura întregă, din care tu esti numai o minimă partică și cantitatea timpului din care îți este măsurată ție numai o scurtă și mică durată, și destinul, din care al teu forméză numai o fracțiune.

Cum doresti se fi trăit la finea carierei vieții tale, așa poți trăi tu deja de pe acuma.

Cum te ai purtat tu până acuma cătrá Deí, cătrá părinți, fráțini, soția, copii, învățătoriu, educatoriu, amicii, rudeniile și consoții tei? Poți tu dice: „Pe nimenea n'am ofensat prin fapte, nici prin cuvinte.”

Aduți însă aminte și de aceea, prin câte ai trecut până acum, și că ai avut puterea a suportá atáta de multe, că istoria vieții tale este deja terminată, și că serviciul teu este împlinit. Câte lucruri frumoșe n'ai vedút până acum, câte bucurii sensuale și suferințe n'ai desprețuit, câte splendori vane n'ai trecut cu vederea, cătrá căți réuvoitoriu te ai arétat binevoitoriu? (Va urmá).

nu provăcă nici un regret, deore-ce, precum afirmă numita fôie, bar. Pino le a stricat fôrte mult, nu le a folosit nimic, cu tôte că ar fi avut datorința sê urmeze direcțiunei politice a primului ministru austriac, cont. Taaffe. Ingânfarea iesuitismului și propaganda catolică în Bucovina este opera sa. Ațitudine contra bisericeii și a capului ei condusă de antipatii personale și de o pornire de a guvernă singur este cunoscută tuturor. În consiliul scolar provincial a fost contrar limbei române și a considerat națiunea română de ilioală și pêtunsă de tendințe subversive. Locurile înalte din Viena numai în urma stăruințelor căpitanului țerei bar. Vasilco și a deputaților români au putut fi lămurite despre înofensivitatea românilor din Bucovina. Cestionata fôie li mai numără câteva fapte, întrecari încercarea de a dá tôte pădurile fundului religionar în arândă generală spre exploatare unei întreprinderi, și numai strigătele întregii poporațiuni din Bucovina l'a oprit dela realizarea dorinței sale etc.

După unele sciri sosite din Viena conchemarea dietelor provinciale din Cislaitania se va face în luna lui Septembrie, și terminul de conchemare ar fi pe 10 al aceleiași luni. Este însă cu tôte acestea un motiv, pentru care unele foi se indoesc de esactitatea acestor sciri. Regimul nu s'a cam prea grăbit, ca sê potolască încâtva furtunile, ce se preved, că se vor ridică în dieta bohemă, ér aceste furtuni, dacă nu se va căută de pe acum sê se potolască, vor puté ave regretabile urmări, cari sunt în interesul guvernului sê se ocolască cât mai tare.

Intr'un somn tot mai adênc se cofundă politica de vară. Pe la mijlocul acestei luni vor trece în ferii și cele două parlamente din urmă, care eu lucră și în zăduful de până acum al verei și aceste sunt parlamentul frances și cel engles. Chiar și bêtânul Bismarck vrea sê se bucure de linisce, retrăgându-se la Schönhausen, unde numai voesce sê primescă pe nici un raportor de diare. Calătoria împêratului i german, pregătirile democrației sociale pentru „era nouă“ din tòmna viitoare, congresul cel mare al medicilor la Berlin, urmările triste ale revoluțiunei argentine, acestea forméză materialul, care pe cât-va timp se va mai comentă în colónele presei, carea nu va uită însă nici de cestiuile neregulate din Orientul europén.

Datorința preotului de a cuvântă în biserică.

Una dintre cele mai cardinale datorințe ale preotului, pre lângă împlinirea serviciului dumnezeesc în biserică, a altor funcțiuni afară de biserică, și administrarea tainelor, este predicarea cuvântului lui Dđeu poporului.

Dacă vom cercetă mai deapropé despre începutul cuvântărilor în biserică creștină, va trebui sê mergem înapoi până la întemeetoriul creștinismului, Mântuitorul Christos, și ne vom convinge, că tótă învățătura lui era întocmită în formă de cuvântări, acomodată publicului ascultătoriu. Intr'un chip vorbia și învăța pre apostoli, într'alt chip pre mai marii poporului evreesc. „Vóne vê este dat a scí tainele împêrației lui Dđeu; érá celorlalți în asemênări și pilde“ (Marcu c. 4 vers 11).

Tot așa au urmat și apostolii, la lățirea cuvântului d-đeesc: Cuvântarea ap. Petru la alegerea lui Mathia de apostol; și după pogorirea Stului Duch în urma căreia au primit botezul 3000 de ómeni într'o đi. Asemenea au învățat și ceilalți apostoli, între cari au eselat marele apostol al gintelor

Pavel. În modul practicat de ei îndatorau apostolii și pre învățecii lor a lățí cuvântul lui Dđeu, precum o vedem acésta mai precis din cuvintele lui Pavel cătră Timoteiu, unde cu jurământ 'l obligă la predicarea cuvântului.

Acésta dispozițiune apostolésca s'a practicat în biserică creștină în tôte timpurile până în điaua de astăzi și la tôte confesiunile creștine în câte s'a desbinat aceea, cu aceea deosebire, că la unele pondul cel mai mare se pune pre cuvântare, la altele pre cealaltă parte a serviciului đdeesc, la care sê pôte lăsă cuvântarea cu totul afară, la altele însă se pune tot asemenea pond pre amândoué.

Asupra acestei diferințe a influențat timpul, care a favorizat pre unele popóre mai mult de cât pre altele. Cele împărțite mai curênd de rasele luminei și culturai au cultivat mai mult și retorica bisericesca, pre când cele înapoietó în cultură și în privința predicării au trebuit sê rămână îndărăpt.

Simțindu-se totuși lipsa de cuvântări bisericesci și la aceste din urmă popóre creștine, neputênd fi fie care preot totdeodată și predicătoriu din lipsa de sciința mai profundă teologică, s'au suplinut acésta lipsă, de ómenii cei mai luminați cu autorisarea bisericeii, compunêndu se și adunându-se cuvântările de lipsă preste tot anul la un loc într'o singură carte, sub diferite numiri, cari se cetesc în biserică la finea serviciului đdeesc, mai mult de cantori și învățatori, decât de preot.

Acésta cetire de cuvântări bisericesci până bine de curênd mai în tôte bisericile nóstre române era un ce indispensabil, și în unele este până în điaua de astăzi, așa încât ne împlinindu se acésta, serviciul đdeesc s'ar părea poporului mutilat.

Mai nainte de a continuă în espunerea acestei teme voiu face o scurtă revistă asupra cărților de cuvântări ce sê cetesc și folosesc în bisericile nóstre, despre deosebiteló lor numiri, precum și despre unele defecte ale acestora.

Cea mai veche și mai lățită carte de cuvântări în biserică nóstră este „Chiriocodromion“ sau în limbajul poporului „Căzania“, tipărită în Alba Iulia la anul 1699. Cuvântările acelea afară de unele cuvinte slavone precum: vraciu (doctor), cui-dese (minuni), libov (iubire), Precesta (Născătórea de Dđeu), preobrezania (tăierea împrejur), de care sê folosiau multe pe atunci în limba română, ea este în stil popular, și poporul o ascultă cu mu'tă plăcere, mai cu sómă cuvântările sfinților martiri, cari sunt istorice și biografice. Unii ómeni mai bêtărâni le sciu chiar de rost.

Judecate aceste cuvântări din punct de vedere al folosului practic și moral în điaua de astăzi, ele în multe privințe numai corêspund, căci precum sunt între ómeni multe bóle și scăderi, tot așa trebuie sê fie și diferite medicinile și mijlócele de curare.

Precum nu pôte esistă o medicină universală pentru tôte bólele, tot așa nu pôte îndreptă nici o cuvântare singură în felul ei tôte vițurile și aplicările rele ale unui popor născute s'au ivite în de cursul timpurilor ulterioare.

Altă carte de cuvântări mai veche și érá fôrte lățită în bisericile nóstre este: a lui Petru Maior cunoscută sub numele de „Predică“, tipărită la anul 1811 în Pesta. Acésta carte are și însușirile ei bune, combate multe vițuri, de care sau lățit chiar și acum în popor, precum este d. e. o cuvântare într'o Duminecă a păsimesilor despre mărturisirea păcate lor, ea preste tot este fôrte bogată în exemple aduse din viață și istoria po, órelor, dară este într'un stil cam greoiu și preste tot predicile prea lungi.

A treia carte de cuvântări mai este „Chiriocodromion“, tipărită la anul 1855 în Sibiu. Acésta cuprinde éráși cuvântări preste tot anul fôrte acomodată, numai cât ea este mai puțin lățită pe la bisericile nóstre, cauza pôte fi, că avênd bisericile nóstre pe cele două de mai înainte sau n'a aflat necesitate și de asta, sau și din lipsa de bani n'au putut-o procură, ceea ce este mai probabil.

Acestea 3 cărți de cuvântări și-au câștigat, — am putea đice — indigenatul în bisericile nóstre, și ele se cetesc la finea serviciului divin, priu cantori și învățatori, în locul predicilor rostite sau cetite și compuse din partea preoțiunei parohiale.

Mai sunt o mulțime de alte cuvântări bisericesci de diferiți autori români fără deosebire de confesiune, cari se folosesc mai mult numai din partea preoțiunei mai tinere spre a le cetí în biserică poporului, tot numai cu scop spe a-și ușura sarcina de a compune singur cuvântările de lipsă.

Terminând cu acésta revista cărților de cuvântări făcute și rostite de preot după cum cere datorința lui de păstoriu sufletesc al turmei lui îndreținute, care datorința, după cum vedem din cuvintele apostolului Pavel este impusă lui cu jurământ, așa ca sê predice cuvântul, cu vreme și fără vreme la tótă ocașiunea, urmêđă, că preotul trebuie sê învețe poporul seu nu numai în biserică dar și afară de biserică.

(Va urmă.)

Representanții teologiei științifice din restimpul apologetico-polemic.

(Urmare din Nr. 64.)

6. Lui Dionisie cel mare i-a urmat în diragétoria învățatórésca la scóla alecandrină un învățecel mijlocit a lui Origen cu numele Pieriu. El a desvoltat aici o activitate neobosită până la anul 282, când s'a retras, și s'a ocupat numai cu predicarea. În privința sorții lui ulterioare nu se unesc datele istorice. După unii sê fi trăit în anii cei din urmă a vieții sale în Roma, ér după alții sê fi murit mórte de martir în Alecandrina la anul 311. Aflăm în scrierile unor părinți, că în Alecandrina ar fi esistat în secolul al 4-lea o biserică, consacrată amintirei sântului Pieriu. Eruđițiunea și renumele acestui bărbat din đi în đi creștea și se lăția tot mai mult, așa încât cătră finea vieții sale dobândí conumele de Origen cel mic. El a scris mai multe opuri, dintre cari cele mai multe sunt comentare, anume la profetul Osia, la evangelia lui Luca, la prima epistolă a sântului apostol Pavel cătră Corinteni, apoi un op dogmatic în 12 cărți — a cărui titlu până acum nu e cunoscut. Tôte scrierile acestea s'au perdut, și ne-au rămas numai nisce fragmente neînsemnate. Patriarcul Fotie în opul seu „Biblioteca“ (*Μυριοβιβλιον*) îi face lui Pieriu imputări, că în învățătura sa dogmatică a primit și susținut unele eterodocșii de ale lui Origen.

7. Succesorul lui Pieriu a fost éráși un învățecel mijlocit a lui Origen, renumitul Teognost. Ca învățetoriu la scóla alecandrină a fost activ dela anul 282 înainte, pozitiv nu se scie însă până când. Datele ce ne stau la dispoziție din viața lui încă sunt de tot puține și nosigure. Scriitorii și părinții bisericesci mai vechi, între cari și sf. Atanasiu cel mare, 'l laudă fôrte mult, și ni-l presentă ca pe un bărbat fôrte înțelept, și deplin ortodox. Însê Grigoriu Nisanul, și mai mult încă patriarcul Fotie, îi impută și lui unele din eterodocșiile lui Origen, pe cari afirmă densii, că le-au întimpinat în lucrarea dogmatică a lu Teognost, intitulată *υποτιπώεις* (Adumbrationes) în 7 cărți. Opul acesta s'a perdut, dar ni s'au păstrat puține fragmente, publicate în grandiosul op patristic alui Migne (veđi Nr. 4 al a. f. pag. 27).

8. Un alt învățecel mijlocit a lui Origen și nemijlocit a lui Pieriu a fost învățatul presbiter din Cesarea Pamfil. S'a născut în Berit (în Fenicia) și a studiat în Alecandria sub Pieriu. Mai târđiu a devenit presbiter în Cesarea, și după-cum ne spune amicul seu, istoricul Eusebie, a fost în acel timp cel mai renumit bărbat din Palestina. Frumósa avuție, de carea dispunea, a întrebuintat-o spre scopuri culturale, avênd nobila însuința de a propagă sciința și cultura între creștini. În scopol acesta a înființat în Cesarea o

Oglinda plugarilor

după
Fritz Möhrlein
prelucrată de
I. C.
XIX.

Sugătorii de sânge, sau belitorii țărâmului.

(Urmare.)

Sê l urmărim cu deamêruntul, căci acuma s'a împretenit cu un feciorăș căruia i-a murit părinții și i a lăsat o frumúșică avere. Abia au beut două păhară de vin și coconașul acela scie ce sê facă cu acel feciorăș, care li cređú tôte minciunile, și care îl ținú de un domnișor de frunte, vêđându-l adese ori la preumblare cu domni avuți. Ei plécă și ajung la o casă mare și frumóșă, și după ce au tras clopoțelul li se deschide portița, care după-ce au intrat ei înlăuntru, ér s'a închis, ei se suie pre nesce trepte și ajung în o casă cam întunecóșă și simplu mobilată, două scaune, o masă, o casă mare de fer, pe pârte atêrnă o icónă cu restignirea Mântuitorului. Aici locuesce omul cel bêtărâ și verménos, voi nu aveți neci decum de a vê închipuî în el un om supêracios și rêu, din acărui față sê vedeți îndată că e un sugătoriu de sânge, un belitor — nu, din contră, pe fața lui rasă jócă un zimbet plăcut și o prefacere plină de blândete, și în purtarea lui are o atrăgere cum se đice pe vino încóce, el are o tre-

cere mare în orășelul lui, căci sê scie află; în tótă Dumineca merge la biserică cu cartea de rugăciuni subsuóră, ba este și în comitet, și deși sê vorbesce mult despre el că trage camătă dela beții ómeni, de e vai și amar de ei. Cu tôte acestea a-și vrea sê vêd cine nu-și i-a pălăria de el când îl întâlnește, căci el și-a câștigat așa un respect prin averea lui, chiar cu feciorășul acesta sê purta de trebuia sê te miri cum de vine acesta la el, și lui ia rămas o avere așa de frumóșă, dar tot nu am sê me mir din sémă afară, căci la o așa moșie deși se află multe și de tôte, bani gata tot nu sunt, apoi începe a vorbí despre greutatea munceii ce o recere așa o avere, despre purtarea servitorilor, cari mai mult fură decât lucră, și că e numai o prostie a te năcăjí cu o atare moșie, pe când un berar, sau birtaș are un câștig adese-ori întreit și prelângă aceea duc o viață de domn și nu de plugar. Apoi deschide cassa de fer, scóte o mulțime de galbini, pe care îi isbesce cu nepăsare pe masa de pêtără, ca și când ar fi nesce petricele și nu bani. Feciorășul vêđênd grămada acésta frumúșică de aur pe masă, cugetă, că aici stau banii pe garduri numai sê-i adune și se-și umple șerpariul. El nu avú sê plătésca decât o sumă neînsemnată ca camêta, și numai drept lege sê-și pue numele pe un petec de hârtie, așa încât el fără nici o greutate ajunge la bani și se pôte ajuta la nêcaz, acum plécă plin de bucurie acasă, nesciind urmările triste ale acestui petec de hârtie.

Indată după el veni un alt țêran, care ér în primit pretinesce și apucêndu-l cămătariul de mână 'l întrebă cu cuvinte blânde cum i mai umblă, și ce đic holdele și cucuruzul, au speranța de un cules bun. Bine! bine, đise țêranul, tôte ar fi cum ar fi bune, numai eu m'am incurcat într'un negoț mare, și aici trebuie se me ajutați și dvóstră cu nesce pârle, căci acele acum deodată 'mi lipsesc, ba puteți fi chiar părtași cu mine dacă voíti.

Cămătariul mulțamindu-i pentru invitare i spune, că nu pôte luă parte fiind incurcat în alte afaceri și scóțênd o grămadă de contracte din cassă, le cetesce cu deamêruntul, apoi i spune țêranului, că ar mai puté ridică încă o sumuliță de bani asupra lor numai trebuie se scie și asta, că camêta e mai mare ca până acuma, dar un om isteț cum este el pôte scóte camêta îndecită, țêranul le ascultă tôte și el bucuros s'ar fi dus în alt loc sê capete bani, dar tôte contractele despre averea lui se aflau la cămătariul acesta bêtărâ, și așa a fost silit sê se imprumute de aici, apoi pachetând pârlele bine în șerpar scobóră treptele, petrecându-l și bêtărânu cămătar; despărțindu-se đice țêranul încet: „N'o stăi tu vulpe bêtărâ, că nu me mai apuci tu așa ușor în ghiară,“ dar a fost târđiu, căci el era deja prins în cursă, el umbla acum sê vadă de negoț ca sê câștige, căci cămătariul tot după camăta striga, și averea lui acasă rămânea nelucrată.

(Va urmă.)

Nr. 225. [396] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci în comunele bisericesti gr. or. din protopresbiteratul Câmpenilor cu începutul anului școlar viitoriu se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

1. Lăpuș, cu salariu 200 fl., din repartitiune și lemne pentru încălzit.
2. Ponor, cu salariu 200 fl., din repartitie, quartir și încălzit.
3. Neagra de jos, cu salariu 200 fl., din repartitie și quartir încălzit.
4. Lăzesci, cu salariu 150 fl., din repartitie și lemne pentru foc.
5. Peleş, cu salariu 150 fl., din repartitie și lemne pentru foc.
6. Poiana, cu salariu 150 fl., din repartitie și lemne pentru foc.
7. Sohodol, cu salariu 150 fl., din repartitie și quartir încălzit.
8. Săcătura, cu salariu 150 fl., din repartitie și quartir încălzit.
9. Certegea, cu salariu 100 fl., din repartitie și quartir încălzit.
10. Valea verde, cu salariu 100 fl., din repartitiune și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi se și trimită concursurile instruite după legile școlare în vigoare până la termenul convenit scrisului oficiu.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 13 Iuliu, 1890.

Romul Furdui,
protopresbiter.

Nr. 194 [397] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci cu începutul anului școlar 1890/91 în comunele bisericesti mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Abrudului se publică concurs cu termen de 30 zile.

1. Cărpiniș, cu salariu de 200 fl., din repartitiune, quartir și lemne de încălzit.
2. Trâmpoale, cu salariu 200 fl., din repartitiune, quartir și încălzit.
3. Bucium-Isbita, cu salariu 150 fl., din repartitiune, quartir și încălzit.
4. Bucium-Sat, cu salariu 150 fl., din ajutoriu erarial și repartitiune quartir și încălzit.
5. Buninginea, cu salariu 150 fl., din repartitiune, quartir și încălzit.
6. Ciurulésa, cu salariu 150 fl., din repartitiune, quartir și încălzit.
7. Corna, cu salariu 150 fl., din repartitiune, quartir și încălzit.
8. Galați, cu salariu 150 fl., din fondul școlar și repartitie, quartir și lemne de încălzit.
9. Presaca, cu salariu 150 fl., din repartitie, quartir și încălzit.
10. Soharu, cu salariu 150 fl., din repartitie și lemne pentru încălzit.
11. Vértop, cu salariu 150 fl., din repartitie și fondul școlar, quartir și încălzit.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi se și trimită concursurile la subscrișul oficiu până la termenul convenit.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Abrudului.

Abrud, 12 Iuliu, 1890.

Romul Furdui,
protopresbiter adm.

Nr. 124. [398] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învățătoresc devenit vacant la școala gr. or. din Brașovul-vechiu se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Cu postul acesta e împreunat un salariu anual de 300 fl., care se ridică pe lângă cuitanță dela epitropia parochială în rate lunare anticipative.

Dela concurenți se cere să fie de religia greco-orientală, să aibă calificațiunea prescrișă de lege; să fie bineversați în cântările și ritualele bisericesti, fiind îndatorați a ține strana în biserică Dumineca și sârbătorea, și a instrui în acea tinerimea școlară.

Doritorii de a ocupa postul acesta au a-și aterne cererile lor instruite conform legilor în vigoare până la termenul arătat scrisului comitet prin prea onoratul oficiu protopresbiterat I-lea al Brașovului.

Brașov, 12 Iuliu, 1890.

Comitetul parochial gr. or. dela Santa Adormire din Brașovul vechiu, în conțelegere cu prea onoratul oficiu protopresbiterat I-lea al Brașovului.

George Perșinariu,
paroch și președinte.

Nr. 474. [399] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci, devenite vacante la școlile elementare gr. or. din comunele mai jos însemnate se scrie concurs cu termen până la 20 August a. c.

1. Șugag, două posturi, cu salariu câte de 200 fl., care se va solvi în rate lunare decursive din cassa comunei, quartir liber și 2° lemne de foc. Învățătorul, care va fi ales de notariu al comitetului parochial, pentru provederea agendelor scripturistice va primi o remunerațiune de 10 fl. și folosița grădinei școlare.

2. Pianul de jos, un post cu salariu anual de 200 fl., care se incasază prin repartitie dela popor și se va solvi în patru rate decursive.

3. Pianul de sus, un post cu salariu anual de 200 fl. quartir liber și 2° lemne de foc.

Dela concurenți se ascăptă, ca se instruze elevii în cântările bisericesti, să cânte Dumineca și în sârbetoi cu elevii și să țină strana în biserică.

Reflectanții la aceste posturi în învățătoresci au a-și aterne cererile lor, instruite conform normelor din vigoare, până la termenul sus indicat la oficiul protopresbiterat subsemnat.

Sebeș, 17 Iuliu, 1890.

Oficiul protopresb. gr. or. în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 350. [400] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Hațegului se scrie concurs cu termenul de 30 de zile dela prima publicare.

1. Livezeni, cu salariu anual de 280 fl., bani din repartitie, quartir liber în edificiul școlii, 4 stângini de lemne, din cari are a se încălzi și școala, grădini de legumi lângă școlă și grădina de pomi.

Alesul este deobligat a conduce elevii la biserică în Dumineci și sârbători.

2. Nucșora, cu salariu anual 240 fl., quartir și lemne focali. În Dumineci și sârbători va ave a conduce elevii la biserică și a ține strana sub liturgiă.

3. Zlasti, cu salariu anual 200 fl., quartir și lemne focali.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste stațiuni au a-și trimitte cererile lor — în termenul prescriș — instruite conform prescrișelor legale la subscrișul.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetele parochiale.

Hațeg, la 24 Iuliu, 1890.

Ioan Rațiu,
protopresbiter.

Nr. 435. [401] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la comunele bisericesti mai jos însemnate din protopresbiteratul Brașovului I, se scrie concurs cu

termen de 30 zile, computându-se dela prima publicare în „Telegraful Român.”

I. La școala capitală gr. or. din Satulung, biserică Sf. Adormiri, pentru doi învățători cu salariu de câte 300 fl., solvabile în rate lunare anticipative, ér după 5 ani de serviciu, se vor urcă salariile la câte 350 fl.

II. La școala poporală din Ziziu, cu salariu de 110 fl., în care este computat și venitul de cantor.

III. La școala poporală din filia Cărpiniș, aparținătoare de materia Târlongeni cu venit de 60 fl.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, au de a-și adresă suplicile lor la subscrișul oficiu protopresbiterat, cari au a fi provădute cu următoarele documente:

a) testimoniul de calificațiune învățătoresc;

b) testimoniul despre eventuala funcționare ca învățătoriu la alte școle;

c) atestatul de botez, că este de religionea gr. orientală;

d) eventual și alte documente necesari conform prescrișelor din vigoare.

Vor fi preferiți cei cu calificațiune superioară și cu deosebire cari vor ave cunoscința de musica vocală sau instrumentală, se subînțelege pentru postul de sub Nr. I.

În conțelegere cu comitetele parochiale. Oficiul protopresbiterat gr. oriental Brașovul I.

Brașov, 20 Iuliu, 1890.

Ioan Petric,
adm. prot.

Nr. 320 Scol. [402] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile din comunele mai jos însemnate aflătoare în tractul protopresbiterat gr. or. al Solnocului, se scrie concurs ca termen de 30 de zile dela prima publicare.

1. Cupșeni. Un post de învățătoriu salarisat cu 100 fl. v. a., quartir și lemne de foc, din cari e a se încălzi și sala de învățământ.

2. Libotin. Un post de învățător salarisat cu 100 fl. v. a. quartir și lemne de foc, din cari e a se încălzi și sala de învățământ.

3. Ungureni. Un post de învățătoriu salarisat cu 100 fl. v. a., quartir și lemne de foc, din cari e a se încălzi și sala de învățământ.

4. Rogoz. Un post de învățătoriu salarisat cu 100 fl. v. a., quartir și lemne de foc, din cari e a se încălzi și sala de învățământ, tôte însă aceștea salarii au a se căpeta din repartitiune dela popor.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Solnocului.

Cupșeni, în 4 Iuliu, 1890.

S. Cupșa, m. p.
protopresbiter.

Nr. 160. [403] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de profesor de religione la gimnaziul român gr. or. din Brașov se scrie concurs cu termenul de 20 August st. v. 1890.

Concurenții vor adresă cătră subscriș eforia școlară petițiunile lor instruite cu documentele:

a) că sunt români de religionea gr. or.

b) că au purtare bună atât în privința morală cât și în relațiunile civile.

c) că sunt de constituțiune firmă și deplin sănătoși.

d) că după depunerea esamenuului de maturitate la gimnaziu au absolvat studiile teologice și au făcut un curs complet la facultatea filosofică.

Profesorul de religione va ave a propune studiul religiunei în tôte opt clasele gimnasiale, a ține eșortatiunile îndatinate și a purta supraveghe asupra elevilor în biserică, promovând atât prin instrucțiune cât și prin esemplu religiositatea și mo-

ralitatea tinerimei școlare. Afară de acestea va fi obligat a mai provăde în cas de lipsă patru ore de instrucțiune din alte obiecte corăspunțătoare pregătirei sale.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Până la obținerea decretului de profesor ordinar salariul anual de 800 fl. v. a., ér după denumirea de profesor ordinar salariul anual de 900 fl., cuincueniul de 50 fl., care se repetă de 5 ori, 130 fl. relutul de quartir cu drept de înaintare la relutul de quartir de 170 fl. pe an și drept de pensiune conform statutelor.

Concurenții vor declară în petițiunile lor, că se vor spune legilor noastre bisericesti și școlare, precum și normativelor și dispozițiunilor speciale ale acestor institute, ce sunt în vigoare sau se vor face în decursul timpurilor.

Brașov, în 18/30 Iuliu, 1890.

Eforia școlilor române ort. res.

N. Strevoiu,
președ.

Nr. 4723. Scol.

Se dă spre publicare cu aceea observare la punctul d), că absolvarea studiilor teologice are să fie documentată prin testimoniul cu valoare pentru arhidiocesa Transilvaniei.

Sibiul, din ședința consistoriului arhidiocesan, ca senat școlar, ținută la 26 Iuliu, 1890.

Consistoriul arhidiocesan.

[393] 3—3

CONCURS.

Comitetul „Asociațiunei Transilvane pentru cultura română și literatura poporului român” din despărțământul Sas-Sebeș, pe basa concludului luat în ședința sa ținută în 31 Iuliu st. n. a. c., scrie două stipendii à 40 fl. pentru studenții gimnasiali miseri din acest despărțământ, cu termen de 20 zile dela prima publicare.

Suplicanții au a-și trimitte rugărilor lor provădute cu documentele necesare la adresa dlui Ioan Oncescu, cassar al despărțământului în Răhëu p. u. Sz. Sebes.

Sebeș, în 1 August, 1890 n.

Daniil David,
direct. desp.

Ilie Moga,
not. comit.

Sz. 3089/890 polg. [386] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék nevében mint kiküldött eljáró bíró közhírré teszem, hogy a tóbiási (táblási) általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére, úgy mint a képviselői rendezése mérnök választás és a költség előirányzat elkészítése végett a tárgyalási határnapot 1890 évi szeptember hó 10-ik napjának mindenkor délelőtt 9 órájára Tóbiás (Táblás) község iroda helyiségébe tűzöm ki, melyre az összes érdekeltet hírdetményileg, azon figyelmeztetéssel hívom meg, hogy meg nem jelenésük a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Az erzsébetvárosi királyi törvényszék nevében.

Erzsébetváros, 1890 június 6-án.

Incze Domokos,
eljáró bíró.

Sz. 418/890 plg. [394] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék ezenel közhírré teszi, hogy Muzsna község határa általános határtagositásának megengedhetősége kérdésében tárgyalási határidőül 1890 évi szeptember hó 20 napjának d. e. 9 órája Muzsna község házához kitűzetik, mikorra az összes érdekelt azon figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy a birtokrendezési utasítás értelmében a meg nem jelenő felek úgy tekintetnek mint a kik a tagositásba bejegyeztek, és hogy a kérés I-ső példányát ezen kir. törvényszék-nél megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1890 február 24-én tartott üléséből.

Nagy Lajos,
elnök.

Májai C.
jegyző.